

BKK PRODUKSJON AS
Postboks 7050
5020 BERGEN

Vår dato: 04.02.2020
Vår ref.: 201707509-8
Arkiv: 312
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Stein Wisthus Johansen

NVE åpner vilkårsrevisjon for Bergsdalsvassdraget og Torfinnsvassdraget

NVE skal gjennomføre en vilkårsrevisjon i medhold av vassdragsreguleringsloven for reguleringene i Bergsdalsvassdraget og Torfinnsvassdraget. Revisjonssaken gjelder vilkårene gitt i følgende konsesjoner:

- Kgl. res. av 13.07.1928: Tillatelse til å foreta en regulering av Bergsdalsvassdraget
- Kgl. res. av 13.07.1928: Tillatelse til å regulere og overføre Torfinnsvassdraget til Bergsdalsvassdraget
- Kgl. res. av 02.07.1948: Tillatelse til ytterligere regulering av Bergsdalsvassdraget og overføre til Hamlagrøvatn den øvre del av Flatabø- og Frydlielva
- Kgl. res. av 31.08.1962: Tillatelse til å overføre Ljosvatn og Holmavatn i Torfinno til Hamlagrøvatn
- Kgl. res. av 24.04.1964: Tillatelse til ytterligere senkning av Hamlagrøvatn og overføring av Kaldåi til Hamlagrøvatn vest
- Kgl. res. av 14.06.1991: Endring av manøvreringsreglementet for Bergsdalsvassdraget
- Kgl. res. av 16.03.2018: Tillatelse til å overføre Svartavatn og Kroatjørna til Torfinnsvatn

Dale kraftverk (Kgl. res. av 26.06.1987) har ikke vilkår som kan revideres, men hører med i en samlet vurdering av mulige miljøforbedringer i Bergsdalsvassdraget. NVE vil senere vurdere eventuell saksgang dersom det skulle bli aktuelt å endre vilkårene for dette kraftverket.

Innkommne krav

NVE har mottatt henvendelse fra Stiftelsen Voss Klekkeri 09.10.2017 med krav om revisjon av vilkårene i konsesjonene for overføringer fra Torfinnsvassdraget til Bergsdalsvassdraget. Etter NVEs henvendelse til Kvam herad om mulig ytterligere krav, har NVE mottatt innspill fra Voss Kajakklubb 01.04.2019 der vannslipp i forbindelse med padleinteresser i Torfinno og Bergsdalselvi ønskes vurdert. NVE har også mottatt brev fra Kvam herad 28.06.2019 og Vaksdal kommune 24.06.2019, med spesielt

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

krav om vilkårsrevisjon av Bergsdalsvassdraget med Torfinnsvatnet, men også Modalsvassdraget, Eksingedalsvassdraget og Teigdalsvassdraget. Kvam herad og Vaksdal kommune har sammen med kommunene Voss, Vik og Modalen fått utarbeidet et felles kravdokument for alle vassdragene, datert 05.06.2019, hvor kravene omkring Bergsdalsvassdraget med Torfinnsvatnet er nærmere spesifisert.

Revisjonens formål

Vi viser til at hovedformålet med en revisjon er å bedre miljø- og naturforholdene ved å avbøte ulemper og negative virkninger ved utbyggingen. Bestemmelser i konsesjonen om høyeste og laveste regulerte vannstand (HRV og LRV) samt overføringer kommer ikke inn under hva som kan revideres. Revisjonen åpner imidlertid for å vurdere blant annet endring i manøvreringspraksis, minstevannslipp og biotopjusterende tiltak.

NVE vil i sin behandling følge OEDs ”Retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragskonsesjoner” av 25.05.2012.

Kravene

Kravet fra Stiftelsen Voss Klekkeri dreier seg som Torfinno, som er et sidevassdrag til det nasjonale laksevassdraget Vosso. Torfinno fra utløpet av Torfinnsvatn er overført til Bergsdalsvassdraget. Stiftelsen mener det bør vurderes slipp av minstevannføring i Torfinno for å bedre forholdene for anadrome fiskeslag og ta vare på biologisk mangfold. Også Voss kommune er opptatt av Torfinno og ønsker å få vurdert om overføringen av Torfinnsvatnet fra Vosso har hatt noen virkning på gyteforholdene for laks og sjøaure på de nederste delene av utløpselva fra Torfinnsvatnet før samløp med Vosso.

Kravet fra Voss Kajakklubb dreier seg om fravær av vann i padlebare deler av Torfinno og Bergsdalselvi. Klubben ønsker å ha dialog om hva som vil være hensiktsmessig minstevannføring i de ulike elvene, og eventuelt hvor lange og hyppige perioder en vil trenge slipp av vann.

Vaksdal kommune stiller krav om at revisjonen i Bergsdalsvassdraget særlig skal:

- *«Vurdere vilkår som kan gje betre vassføring gjennom året for å sikre fiske/biologi og god fiskeforvaltning, betre gjennomstrøyming og mindre attgroing og fremje elva sin visuelle karakter i dalføra.*
- *Vurdere krav til konsesjonær om tiltak for å hindre/reducere attgroing i vassdraga.*
- *Vurdere krav til konsesjonær om skjøtsel av vegetasjon langs vassdraga, om å sikre betre tilkomst og tilrettelegging for friluftssinteresser, næringsinteresser og reiseliv, og om å synleggjera visuelle kvalitetar ved landskapet, fossefall med vidare.*
- *Vurdere vilkår om tiltak for å hindre spreiding av framande fiskeartar i vassdraga.*
- *Setje vilkår som tydeleggjer og forsterkar konsesjonæren sitt ansvar for natur- og miljøforvaltninga i dei regulerte vassdraget herunder overvaking, iverksetjing, gjennomføring og oppfylgning av tiltak samt rapportering og informasjon».*

Kvam herad stiller seg bak kravene i det felles kravdokumentet som de mener tar opp de tema som er viktig for heradet. Heradet ber spesielt om at *«revisjonen for reguleringane i Bergsdalsvassdraget med Torfinnsvatnet skal vurdere i kva grad levevilkåra for laks, sjøaure og elveaure er endra i Botnaelva grunna overføringane til Hamlagrøvatnet. Botnaelva munnar ut inst i Fyksesundet og om lag 19 km² av det opphavelege nedbørfeltet på 45,5 km² er overført. Om lag ein kilometer ovanfor utløpet til sjøen, deler elva seg i to greiner. I nedre del ber elva preg av flaum og masseforflytting. Periodisk sterk vassføring har endra og øydelagt viktige kulpar i elva, og mangel på kulpar gjer det vanskeleg for fisk å*

halda seg samt flytta seg oppover. Opparbeiding av nye og meir permanente kulpar i elva bør vurderast».

I kravdokumentet mener man også at omfang av og vilkår for fiskeutsettinger i de regulerte magasinene med fordel kan oppsummeres og revideres. Det blir påpekt at Dale kraftverk ikke har vilkår for demping av virkninger av effektkjøring av kraftverket og at virkninger og omfang av stranding av fisk i Daleelva er aktuelt å få vurdert.

Kommentarer fra konsesjonær

BKK Produksjon AS (BKK) er konsesjonær og har kommentert kravene i brev av 15.11.2019. BKK opplyser samtidig om at konsesjonen for Torfinno eies i felleskap med Voss Energi Produksjon AS. BKK vil ikke motsette seg at NVE åpner for revisjon i Bergsdalsvassdraget inklusive Torfinno. BKK mener det foreligger undersøkelser i Bergsdalsvassdraget som gir relevant kunnskap i forhold til det å kunne vurdere eventuelle endringer av vilkårene i konsesjonene.

I forhold til krav om minstevannføring må tiltak være basert på tilstand, behov og effekt. BKK mener det må utvises særlig varsomhet ved innføring av krav som gir restriksjoner på fleksibilitet og evne til å redusere flomfare. Magasinrestriksjoner med fylling til bestemte tidspunkt vil øke faren for flom ved å redusere fleksibiliteten i systemet.

BKK mener flere av kravene som habitattiltak, kultiveringstiltak og undersøkelser egner seg bedre til behandling som enkeltsaker hjemlet i standardvilkår i reviderte konsesjoner.

BKK mener det er viktig at vurderinger av nye vilkår blir gjort med et godt kunnskapsgrunnlag, noe som de mener å inneha på generell basis i dag. Samtidig opplyses det om at de vil oppdatere kunnskapen i tidligere rapport om «Effekter av regulering» i vassdraget.

BKK ønsker en best mulig prosess videre og vil vektlegge og etablere en konstruktiv dialog med kravstillerne og NVE, samt stille seg til disposisjon for møter og befaringer etter behov.

NVEs vurdering og konklusjon

Det er NVEs syn at det ved en vilkårsrevisjon skal legges vekt på miljøforbedrende tiltak. Flere av de mottatte kravene gjelder virkninger for allmenne interesser som følge av vassdragsreguleringene, og omfattes dermed av revisjonsadgangen. NVE mener derfor at det skal åpnes for revisjon.

Når det gjelder krav knyttet til økonomiske vilkår (konsesjonsavgifter, konsesjonskraft og næringsfond) og krav knyttet til privatrettslige forhold omfattes disse normalt ikke av en vilkårsrevisjon.

Manøvreringsreglementet for reguleringer og overføringer i Bergsdalsvassdraget i Vaksdal, Voss og Kvam kommuner ble sist endret ved Kgl. res. av 16.03.2018. Det ble da gitt konsesjon til Voss Energi Produksjon AS til overføring av Svartavatn og Krokattjørna til Torfinnsvatn. Vi mener det er naturlig å ta med denne konsesjonen nå når hele Bergsdalsvassdraget skal sees på samlet.

Før konsesjonen av 16.03.2018 ble gitt, ble manøvreringsreglementet sist endret ved Kgl. res. av 14.06.1991. Dette som følge av forutsetningen for konsesjonen gitt i Kgl. res. av 26.06.1987 (tillatelse til ombygging av Dale kraftverk), som ble gitt i medhold av lov om vassdragene av 15. mars 1940 nr. 3 §§ 104 og 105. Forutsetningen for ombyggingskonsesjonen var at den ble etterfulgt av en fullstendig revisjon av det eksisterende manøvreringsreglementet etter vassdragsreguleringsloven. Hovedelementene i denne behandlingen ble manøvreringen av Hamlagrøvatn og minstevannføringen nedstrøms utløp Dale kraftverk, hvor endringene ble innlemmet i reglementet gjeldende fra 14.06.1991.

I konsesjonen fra 26.06.1987 er det ikke vilkår om revisjonsadgang. NVE mener likevel Dale kraftverk er viktig å ta med i en samlet vurdering av mulige miljøforbedringer i Bergsdalsvassdraget. NVE ber derfor BKK om å inkludere Dale kraftverk og berørt elvestreng i revisjonsdokumentet. NVE vil senere vurdere aktuelle juridiske virkemidler dersom det skulle vise seg aktuelt å endre vilkårene i denne konsesjonen. Et aktuelt virkemiddel kan være omgjøring etter § 28 i vannressursloven.

Kvam herad og Vaksdal kommune fikk sammen med kommunene Voss, Vik og Modalen utarbeidet et felles kravdokument hvor også revisjonskrav for Modalsvassdraget, Eksingedalsvassdraget og Teigdalsvassdraget var med. Behandlingen av disse kravene inngår i revisjonssakene vilkårsrevisjon for Steinslands-/Modalsvassdraget (NVE-sak 201914739) og vilkårsrevisjon for Evanger kraftverk-Eksingedalsvassdraget og Teigdalsvassdraget (NVE-sak 201201010).

NVE vedtar at det skal gjennomføres en vilkårsrevisjon etter vassdragsreguleringslovens § 8 med grunnlag i vurderingene over. Revisjonssaken gjelder vilkårene gitt i følgende konsesjoner knyttet til Bergsdalsvassdraget og Torfinnsvassdraget:

- **Kgl. res. av 13.07.1928: Tillatelse til å foreta en regulering av Bergsdalsvassdraget**
- **Kgl. res. av 13.07.1928: Tillatelse til å regulere og overføre Torfinnsvassdraget til Bergdalsvassdraget**
- **Kgl. res. av 02.07.1948: Tillatelse til ytterligere regulering av Bergsdalsvassdraget og overføre til Hamlagrøvatn den øvre del av Flatabø- og Frydlielva**
- **Kgl. res. av 31.08.1962: Tillatelse til å overføre Ljosvatn og Holmavatn i Torfinno til Hamlagrøvatn**
- **Kgl. res. av 24.04.1964: Tillatelse til ytterligere senkning av Hamlagrøvatn og overføring av Kaldåi til Hamlagrøvatn vest**
- **Kgl. res. av 14.06.1991: Endring av manøvreringsreglementet for Bergsdalsvassdraget**
- **Kgl. res. av 16.03.2018: Tillatelse til å overføre Svartavatn og Kroatjørna til Torfinnsvatn**

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra underretningen er kommet frem til parten, jf. forvaltningsloven kapittel VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til OED og sendes gjennom NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Videre saksgang

NVE ber om at BKK Produksjon AS utarbeider et revisjonsdokument i tråd med mal for revisjonsdokument. Dokumentmalen følger vedlagt og kan også lastes ned fra NVEs nettside om revisjon av konsesjonsvilkår. Det blir viktig å også omtale Dale kraftverk og virkninger på miljøet som følge av driften av dette kraftverket selv om vilkårene ikke er omfattet av revisjon etter vassdragsreguleringsloven.

Vi ber også BKK Produksjon AS avklare forholdet til Voss Energi Produksjon AS angående rollefordeling i utarbeidelsen av revisjonsdokumentet og i den videre revisjonsprosessen. Dette på bakgrunn av opplysningen om at konsesjonen for Torfinno eies i felleskap med Voss Energi Produksjon AS og at siste konsesjon som berører forholdene i Bergsdalsvassdraget ble gitt til Voss Energi Produksjon AS ved Kgl. res. av 16.03.2018.

Ved utarbeidelse av revisjonsdokumentet skal man legge vekt på de forholdene som fremgår av kravdokumentene, godkjente vannforvaltningsplaner og kjente problemstillinger omtalt i NVE Rapport 49/2013 «Vannkraftkonsesjoner som kan revideres innen 2022». Dersom det er aktuelt å samordne opprustnings- og utvidelsesprosjekter med revisjonen må den videre prosessen rundt dette avklares med NVE før utarbeidelse av revisjonsdokumentet.

Restriksjoner for vannstand og vannføring kan ha konsekvenser for kraftverkets evne til å levere kraftsystemtjenester og for energiproduksjon. Dette gjelder særlig større kraftverk og magasiner. Det er viktig at revisjonsdokumentet gir et godt bilde av slike, rent tekniske konsekvenser. Eksempler kan være hvor raskt kraftverket vil kunne øke eller redusere produksjonen (endring i vannnivå i elva i cm/t må også oppgis som endring i kraftverkets ytelse i MW/tid), behov for start-stoppekjøring, kraftverkets betydning i flaskehalsituasjoner, samspill med andre kraftverk, osv.

NVE foretar ingen formell godkjenning av hvilke krav som skal inn i revisjonsdokumentet. Vi mener krav som BKK ev. ikke er enig i, bør inkluderes og kommenteres i revisjonsdokumentet. Det bør gis en kort begrunnelse for hvorfor krav eventuelt bør avvises. Det vil gi høringspartene mulighet til å komme med relevante opplysninger og innspill til både krav og BKK sine vurderinger og kommentarer til disse. I etterkant får BKK anledning til å kommentere høringsinnspillene. Dette vil gi NVE et bedre grunnlag for å vurdere hvilke krav som skal tas til følge eller ikke.

NVE vil anmode om at kotehøyder for reguleringer og annet oppgis i henhold til Kartverkets nyeste høydesystem (NN2000). Om nødvendig bør disse kotehøydene oppmåles på nytt.

Revisjonsdokumentet skal sendes til NVE for kvalitetskontroll før det kan endelig godkjennes og sendes på høring. Vi ber om at det lages et utkast til revisjonsdokument **innen 1.8.2020**. Ta gjerne kontakt med vår saksbehandler for å avklare innholdet i dokumentet.

NVE vil sende revisjonsdokument til berørte parter for uttalelse. Dokumentet legges ut til offentlig ettersyn lokalt og på internett, og kunngjøres i lokalpressen. Det vil etter høringen bli foretatt en befarings i området, ev. også avholdt møte med kommunene. NVE skal etter dette gi sin innstilling til Olje- og energidepartementet.

For nærmere informasjon om saksbehandlingen viser vi til OEDs ”Retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragskonsesjoner” og til NVEs hjemmesider (Revisjon av konsesjonsvilkår - NVE).

Med hilsen

Rune Flatby
direktør

Carsten Stig Jensen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg: Mal for revisjonsdokument og infoark om revisjon av konsesjonsvilkår

Kopi til:

FYLKESMANNEN I VESTLAND
Høyanger kommune
Kvam herad
Modalen kommune
Stiftelsen Voss Klekkeri
Vaksdal kommune
VESTLAND FYLKESKommUNE
Vik kommune
VOSS ENERGI PRODUKSJON AS
VOSS HERAD
VOSS KAJAKKLUBB